

Status og erfaringer med totalkostnadsmodellen TDI – 2021



Innhold

1	Bakgrunn	3
1.1	Mandat.....	3
1.2	Arbeidsgruppe.....	3
1.3	Metode.....	3
2	Sammendrag	4
3	TDI-modellen for forskning	5
3.1	Bruk av modellen	5
3.2	Leiested	7
3.3	Satser.....	8
3.4	Erfaringer med modellen	11
4	TDI-modellen for EVU	12
4.1	Bruk av modellen	12
4.2	Satser.....	14
4.3	Erfaringer med modellen	15
5	Publiseringskostnader	16
6	Forslag til videre arbeid.....	17
7	Vedlegg.....	18

1 Bakgrunn

1.1 Mandat

Økonomigruppen til UHR-Administrasjon ga våren 2021 dette mandatet til arbeidsgruppen:

- Kartlegge hvilke indirekte satser som brukes i TDI-modellen for forskning og hva som er inkludert i denne satsen.
- Kartlegge bruken av leiested – prismodeller for forskningsinfrastruktur.
- Kartlegge hvilke erfaringer institusjonene har med TDI-modellen for forskning - særlige utfordringer etter at den har vært i bruk noen år.
- Tilsvarende kartlegging av TDI-modellen for etter- og videreutdanning.
- Diskutere muligheter for å integrere publiseringskostnader i TDI-modellen.

1.2 Arbeidsgruppe

Følgende personer ble utnevnt til arbeidsgruppen:

- Per Arne Skjelvik, Nord universitet (leder)
- Sven-Egil Bøe, Universitetet i Bergen
- Per Heitmann, Universitetet i Oslo
- Laila Johansen, NMBU
- Harry Aas, Universitetet i Agder

1.3 Metode

Kartleggingen ble gjennomført med bruk av et spørreskjema via verktøyet «Nettskjema» fra UiO. Alle de 32 medlemsinstitusjonene i UHR fikk spørreskjemaet tilsendt, og 29 svarte. Gjennomsnittlig svartid ca. 30 minutter. Kommentarer til enkelte av spørsmålene er tatt med som kortfattede sammendrag.

Det ble sendt ut ekstra spørsmål etter undersøkelsen til de institusjonene som svarte at de brukte TDI-modellen for EVU. De ble bedt om å oppgi satser for indirekte kostnader.

Arbeidsgruppen har gjennomført 6 møter på Teams. Arbeidet har primært bestått i å utforme spørreskjemaet, diskutere noen få uklarheter i spørsmål/svar, samt å sammenstille svarene i denne rapporten. Gruppen har kort diskutert integrering av publiseringskostnader i TDI-modellen.

Gruppens mandat omfatter ikke noen særskilt analyse eller drøfting av svarene, de er kun gjengitt i rapporten. Gruppen har imidlertid tatt seg den frihet å legge inn et lite avsnitt til slutt hvor det foreslås en del aktiviteter som kan videreføres eller igangsettes for å styrke bruken av totalkostnadsmodellene i UH-sektoren.

Arbeidet med rapporten ble avsluttet i juli 2021.

2 Sammendrag

TDI-modellen for forskning er tatt i bruk i betydelig grad i sektoren. 24 av 32 institusjoner oppgir at de bruker modellen, dette representerer 83% av prosjektporteføljen innen forskning.

Over 60% av institusjonene justerer modellen med pris- og lønnsvekst minimum hvert 2. år. Timeforbruk belastes prosjektene hovedsakelig gjennom andel av stilling eller timeføring, men budsjetterte timer brukes også mye. De aller fleste bruker reelle timesatser i regnskapet.

Bruken av leiested er noe mer begrenset når det gjelder antall institusjoner, 12 av 32 oppgir at de bruker leiested. Disse 12 institusjonene er imidlertid blant de 13 største i sektoren.

Noen av institusjonene sier at de gjør tilpasninger i kostnadsmodellen avhengig av hva finansieringskilden (for eksempel NFR og EU) vil betale. Dermed blandes finansiering og kostnadsberegning og hovedprinsippene bak TDI-modellen brytes.

Satsene som brukes for indirekte kostnader er relativt like, dog med noen større avvik hos enkelte institusjoner.

Det er stor enighet om at bruk av en totalkostmodell gir et riktig bilde av økonomien i prosjektene. Mange gir uttrykk for at det er enkelt å bruke satsene fra modellen når de først er beregnet, men det er også enighet om at modellen (regnearket) er kompleks og krevende å bruke, og en forenkling er ønskelig.

--

TDI-modellen for etter- og videreutdanning er i mindre grad tatt i bruk enn for forskning. Kun 4 av 32 bruker den originale modellen. Det er relativt stor usikkerhet knyttet til hvor godt denne modellen reflekterer det reelle økonomiske bildet i EVU-prosjektene, spesielt studiepoengsatsen er omdiskutert.

De få satsene som er oppgitt (enten i bruk eller kun beregnet) viser relativt godt samsvar mellom institusjonene.

--

Publiseringskostnader behandles ulikt i sektoren. Arbeidsgruppen anbefaler at dette belastes prosjektene som ordinære indirekte kostnader i henhold til TDI-modellen.

3 TDI-modellen for forskning

3.1 Bruk av modellen

(Nettskjema) Vi bruker følgende modell:

Svar	Antall
Originalmodellen fra 2012	19
Tilpasset eller egenutviklet modell	5
Vi bruker ikke TDI-modellen for forskning	5
Ikke svart	3
Sum	32

Tabell 1. Hvilken TDI-modell brukes.

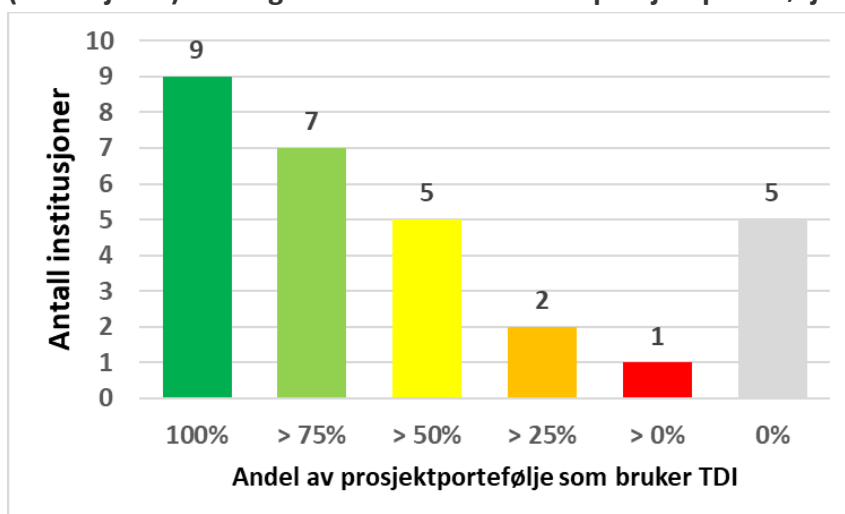
29 av 32 institusjoner svarte på undersøkelsen, og av disse er det 24 som bruker en TDI-modell for forskning.

(Nettskjema) Vi bruker modellen til:

Svar	Antall	Prosent (av 24)
Søknader	23	95,8 %
Budsjett	24	100,0 %
Regnskap	23	95,8 %

Tabell 2. Hva brukes TDI-modellen til (svar fra de 24 som bruker TDI).

(Nettskjema) Anslå grovt hvor stor andel av prosjektporteføljen som bruker modellen:



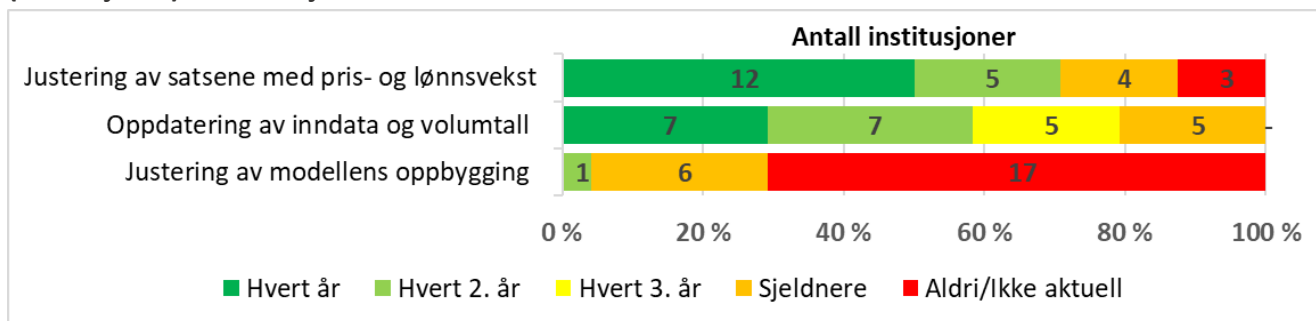
Graf 1. Andel av prosjektporteføljen som bruker TDI (svar fra 29).

En grov vektning basert på total omsetning til hver institusjon indikerer at dette omfatter om lag 83% av prosjektporteføljen i UH-sektoren.

(Nettskjema) Kommentarer til metode som benyttes for prosjekter som ikke bruker en TDI-modell:

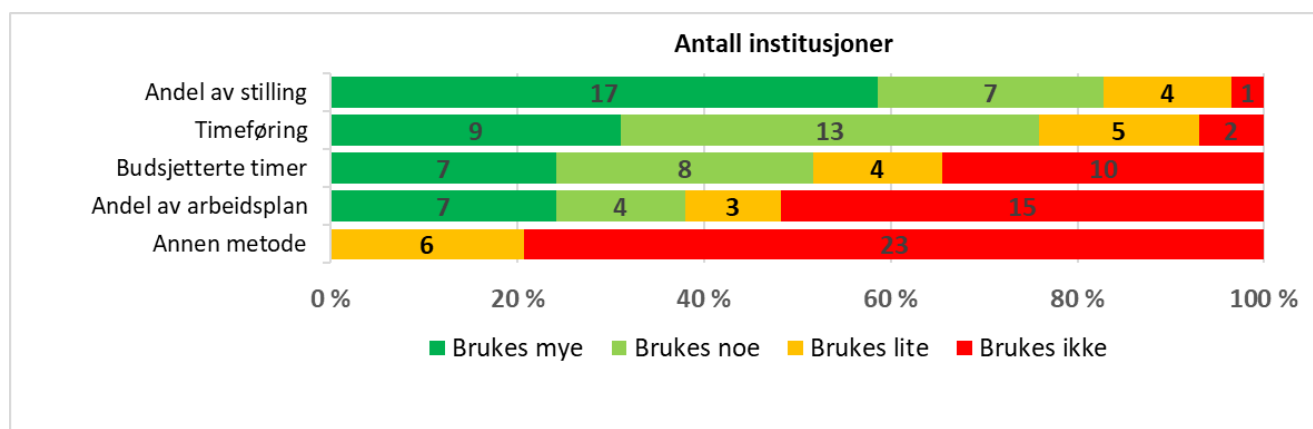
De fleste som ikke bruker TDI-modellen oppgir at de bruker et prosentpåslag på direkte personalkostnader. Påslaget varierer mellom 25% og 40%. Noen få belaster kun direkte kostnader.

(Nettskjema) Hvordan justeres modellen?



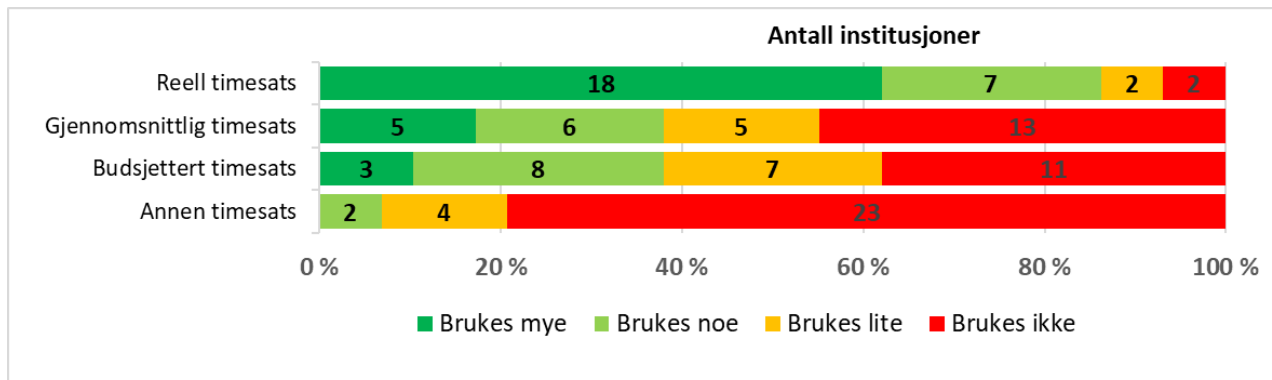
Graf 2. Metoder og frekvens for å justere modellen (svar fra de 24 som bruker TDI).

(Nettskjema) Hvilken metode brukes for datafangst av timeforbruk i regnskapet?



Graf 3. Metode for datafangst av timeforbruk (svar fra 29).

(Nettskjema) Hvilken timesats brukes i regnskapet?



Graf 4. Bruk av timesats i regnskapet (svar fra 29).

(Nettskjema) Tilpasser dere bruken av modellen - og dermed beregningen av kostnadene avhengig av finansieringskildene (NFR, EU, Fylkeskommune mv)?

Svar	Antall
Ja	3
Nei	16
Av og til	10
Sum	29

Tabell 3. Tilpasning av modell til finansieringskilde (svar fra 29).

(Nettskjema) Kommentarer til tilpasning:

Noen av institusjonene tilpasser kostnadene til krav fra finansieringskildene (for eksempel NFR og EU), selv om dette bryter med hovedideen bak TDI-modellen. Dermed skilles ikke finansiering og kostnadsberegning, og kostnadene blir ikke nødvendigvis korrekt beregnet.

3.2 Leiested

(Nettskjema) Vi bruker følgende modell for leiestedsberegninger:

Svar	Antall
Originalmodell fra 2013	10
Tilpasset eller egenutviklet modell	2
Vi bruker ikke leiestedsberegninger	17
Sum	29

Tabell 4. Bruk av leiested (svar fra 29).

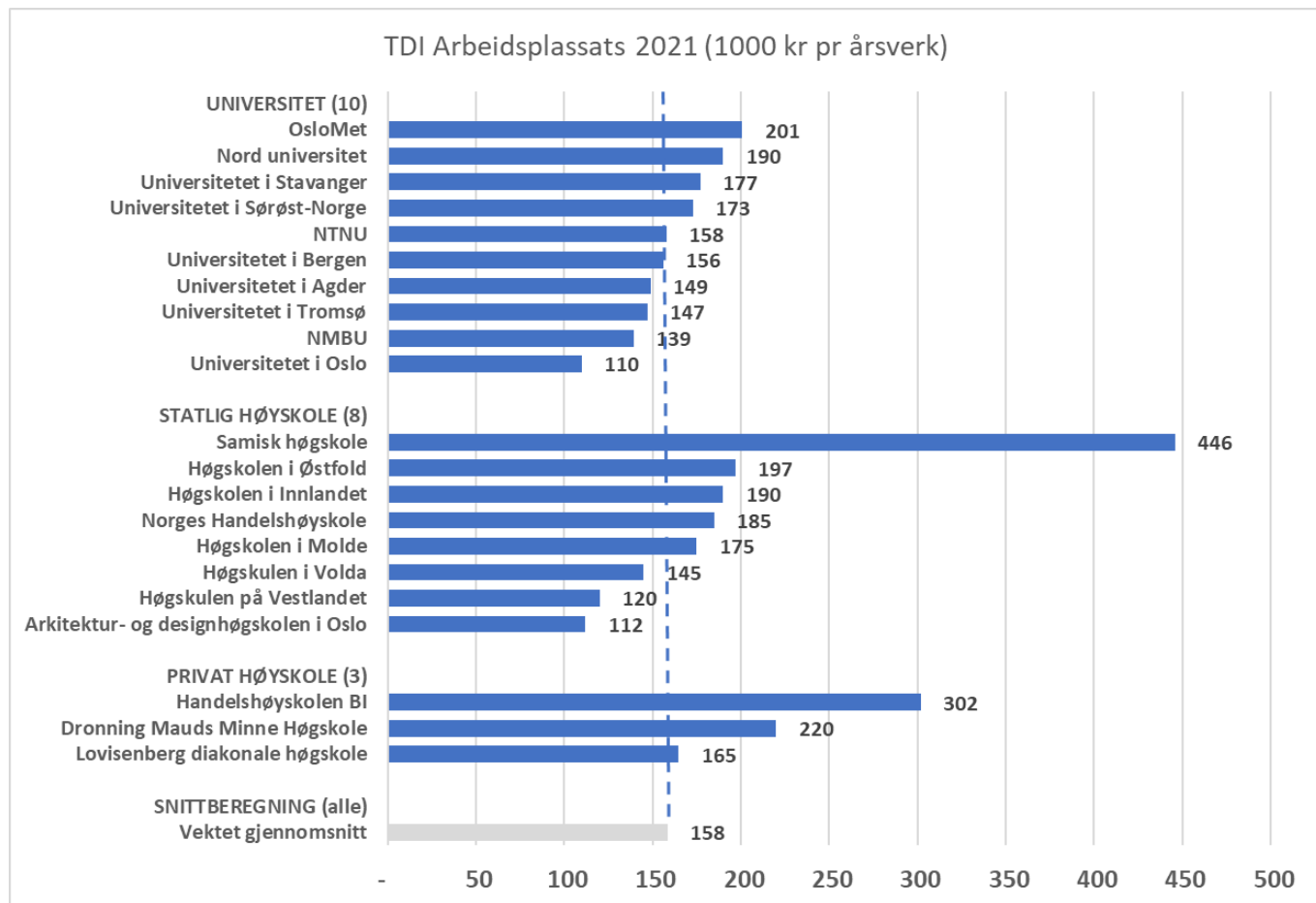
(Nettskjema) Vi bruker leiestedsberegninger på følgende:

Svar	Antall	Prosent (av 12)
Søknader	12	100,0 %
Budsjett	12	100,0 %
Regnskap	11	91,7 %

Tabell 5. Hva brukes leiested til (svar fra de 12 som bruker leiested).

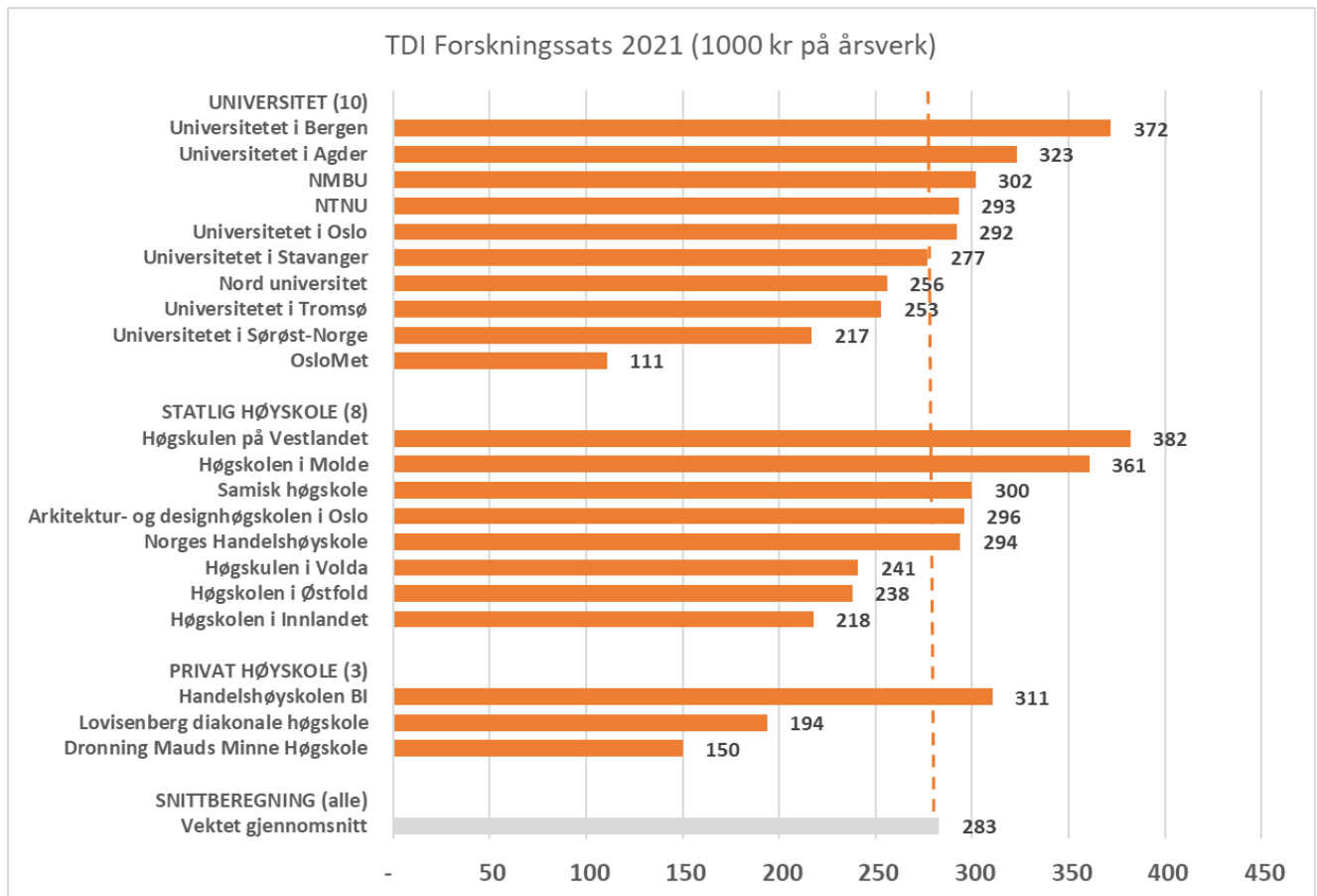
3.3 Satser

(Nettskjema) Oppgi arbeidsplassats:



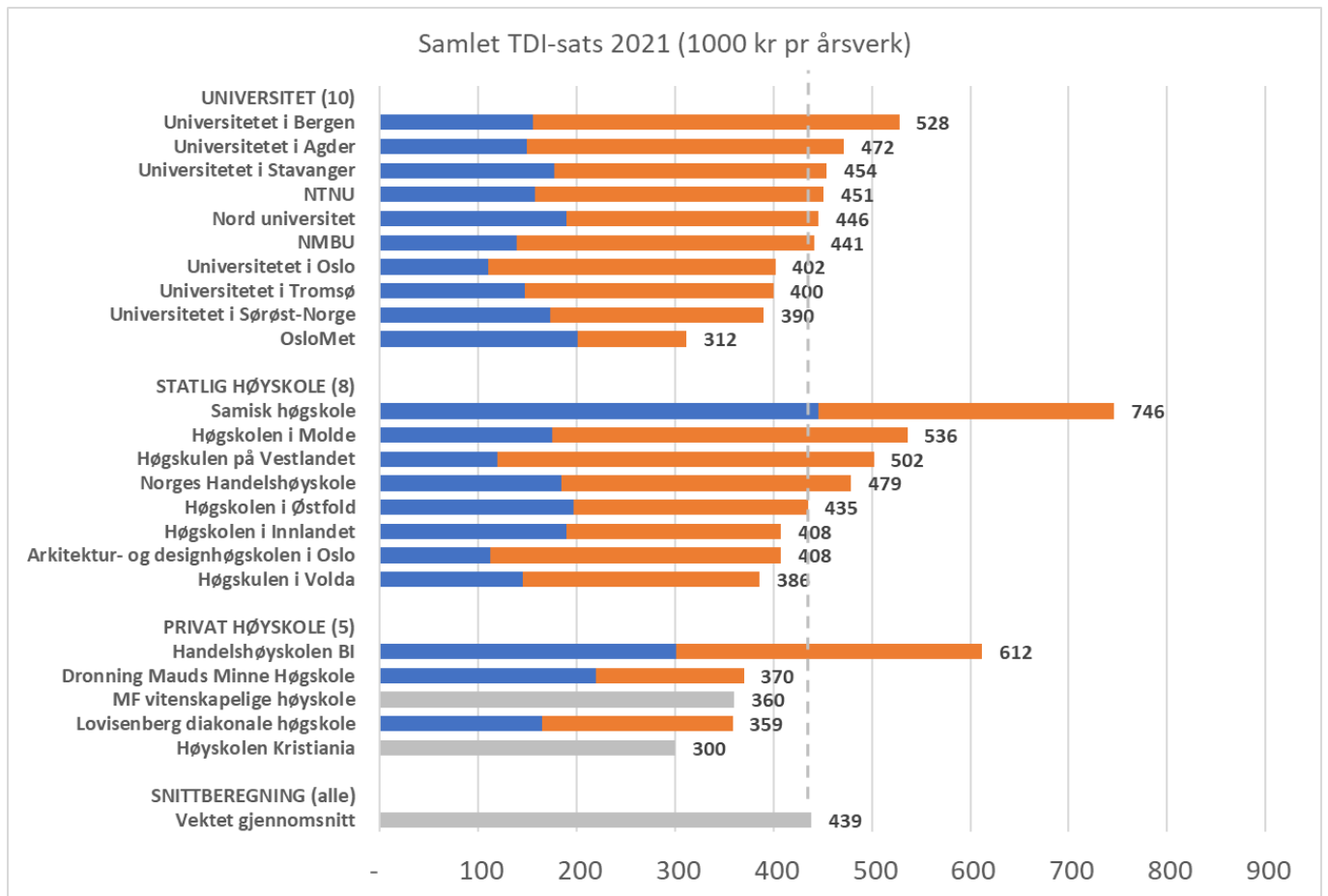
Graf 5. Arbeidsplassats i 1000 kr på årsverk (svar fra 21 som bruker satsen).

(Nettskjema) Oppgi forskningssats:



Graf 6. Forskningssats i 1000 kr pr årsverk (svar fra 21 som bruker satsen).

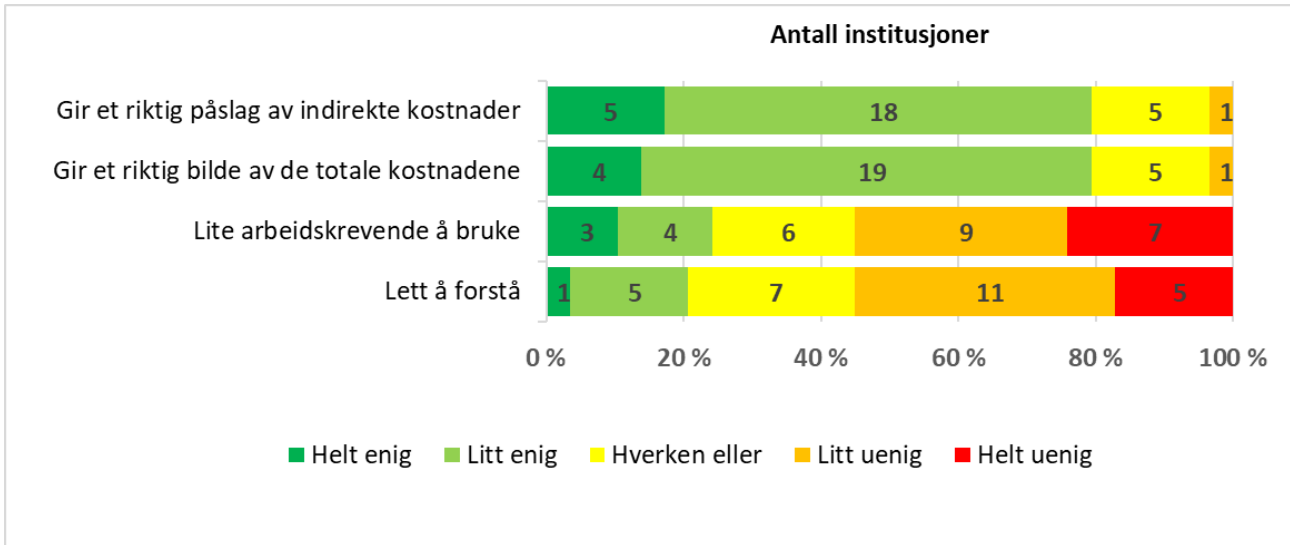
(Nettskjema) Samlet TDI-sats:



Graf 7. Samlet TDI-sats i 1000 kr pr årsverk (svar fra 23, MF og HK har kun samlet sats).

3.4 Erfaringer med modellen

(Nettskjema) Hvordan oppfatter dere TDI-modellen for forskning?



Graf 8. Hvordan TDI-modellen oppfattes (svar fra 29).

(Nettskjema) Hvilke utfordringer har dere erfart med bruk av dagens TDI-modell for forskning?

Mange gir uttrykk for at det er enkelt å bruke satsene fra modellen når de først er beregnet, og innføringen av en totalkostnadsmodell i seg selv er positivt mottatt.

Det er imidlertid en klar tilbakemelding fra nesten samtlige institusjoner om at modellen i seg selv oppfattes som svært kompleks og krevende å bruke og oppdatere. Flere omtaler modellen som utfordrende – til og med skremmende på nye medarbeidere. Modellen er vanskelig å forstå og tidkrevende å sette seg inn i.

(Nettskjema) Hvilke endringer vil dere foreslå for TDI-modellen for forskning?

De fleste institusjonene som kommenterer dette punktet ønsker en forenkling av modellen. Dette gjelder både modellens oppbygging og bruk av inndata. Enkelte uttrykker et ønske om en standardisering av inndataene, gjerne basert på offentlige data. Enkelte mener også at det bør vurderes å bruke like satser i sektoren.

Det er også et klart ønske om bedre dokumentasjon av modellen, gjerne kombinert med eksempler og kurs/gjennomgang for nye i sektoren.

4 TDI-modellen for EVU

4.1 Bruk av modellen

(Nettskjema) Vi bruker følgende modell:

Svar	Antall
Originalmodellen fra 2018	4
Tilpasset eller egenutviklet modell	5
Vi bruker ikke TDI-modellen for EVU	20
Ikke svart	3
Sum	32

Tabell 6. Hvilken TDI-modell brukes.

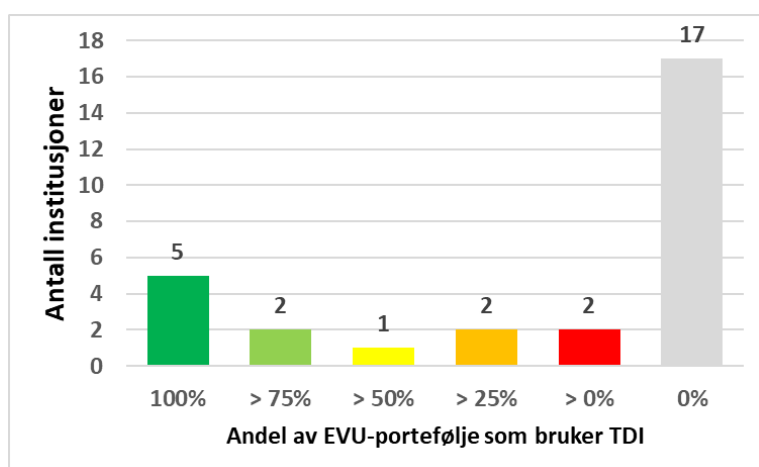
29 av 32 institusjoner svarte på undersøkelsen, og av disse er det 9 som bruker en TDI-modell for EVU.

(Nettskjema) Vi bruker modellen til:

Svar	Antall
Søknader	7
Budsjett	9
Regnskap	8

Tabell 7. Bruk av TDI-modellen (svar fra de 9 som bruker TDI).

(Nettskjema) Anslå grovt hvor stor andel av prosjektporteføljen for etter- og videreutdanning som bruker modellen:



Graf 9. Andel av EVU-porteføljen som bruker TDI (svar fra 29).

En grov vektning basert på total omsetning til hver institusjon indikerer at dette omfatter om lag 35% av EVU-porteføljen i UH-sektoren.

(Nettskjema) Kommentarer til hvilken metode som brukes for de prosjektene som ikke bruker TDI-modellen:

De aller fleste bruker kun et prosentpåslag på personalkostnadene for å legge til indirekte kostnader, og mange bruker 40%. Noen oppgir at de bruker TDI-modellen for forskning med de satsene som er beregnet der.

(Nettskjema) Hva inngår i direkte timer som belastes prosjektene?

Svar	Antall	Prosent (av 29)
Rene undervisningstimer	25	86,2 %
Forberedelsestid (faktor)	25	86,2 %
Forskningstid	10	34,5 %

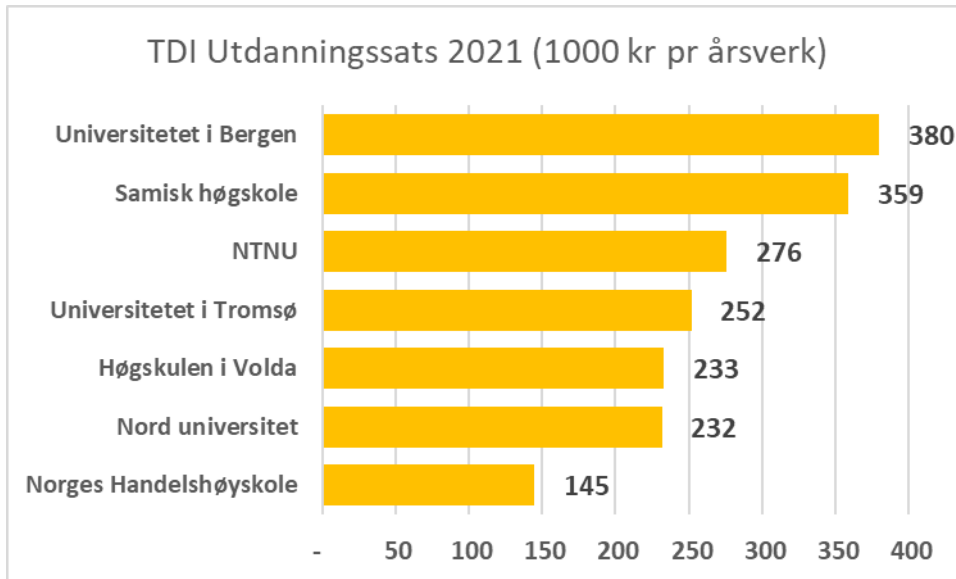
Tabell 7. Hva inngår i direkte timer (svar fra 29).

Nettskjema) Kommentarer til modellens tilnærming til beregning av indirekte kostnader basert både på undervisningstimer og studiepoeng

Mange gir uttrykk for at utdanningssatsen har godt samsvar med forsknings-satsen og denne oppfattes som relativt enkel og fornuftig. Det er imidlertid flere som uttrykker skepsis til satsen for studiepoeng. Det er flere som mener at det ikke blir korrekt å se på studiepoeng som en kostnadsdriver på lik linje med utdanningstid. Flere kommenterer også at det er en utfordring at EVU-tilbudene er veldig ulike (for eksempel campusbasert vs. nettbasert), og at denne modellen ikke fanger opp ulikhetene.

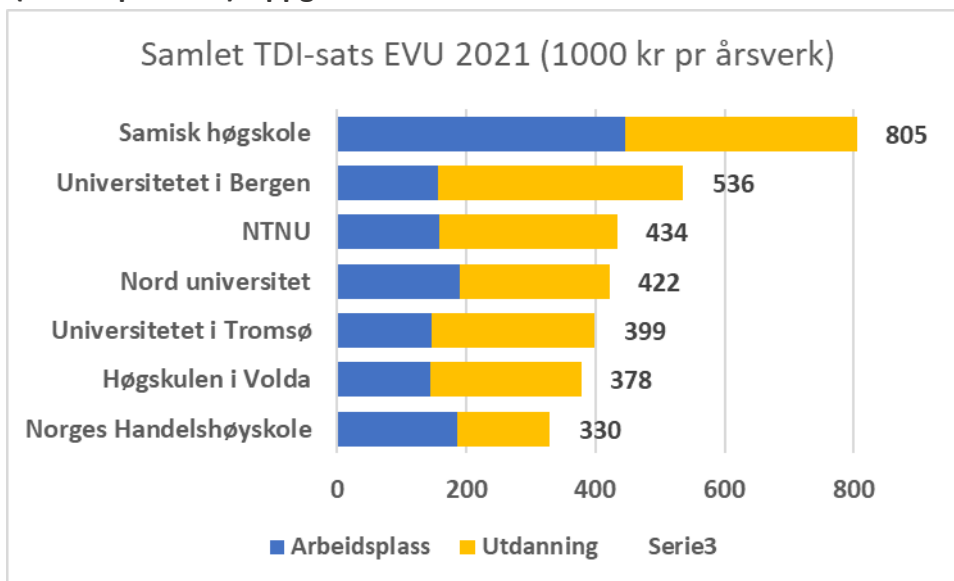
4.2 Satser

(Ekstraspørsmål) Oppgi utdanningsatts EVU:



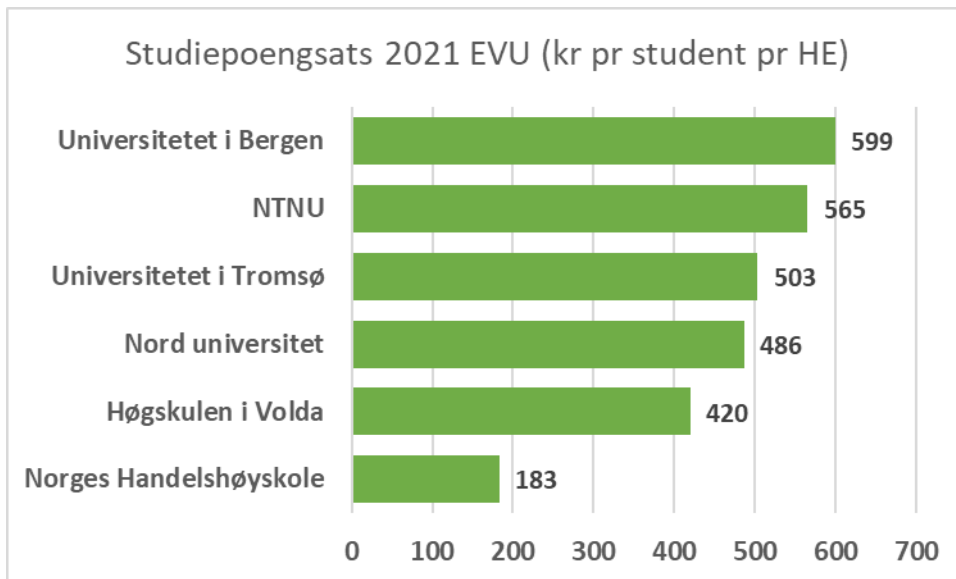
Graf 10. Utdanningsatts i 1000 kr pr årsverk (svar fra 7 institusjoner - hvor noen kun har beregnet satsen men ikke tatt modellen i bruk).

(Ekstraspørsmål) Oppgi samlet TDI-satts EVU:



Graf 11. Samlet TDI-satts EVU i 1000 kr pr årsverk (svar fra 7 institusjoner - hvor noen kun har beregnet satsen men ikke tatt modellen i bruk).

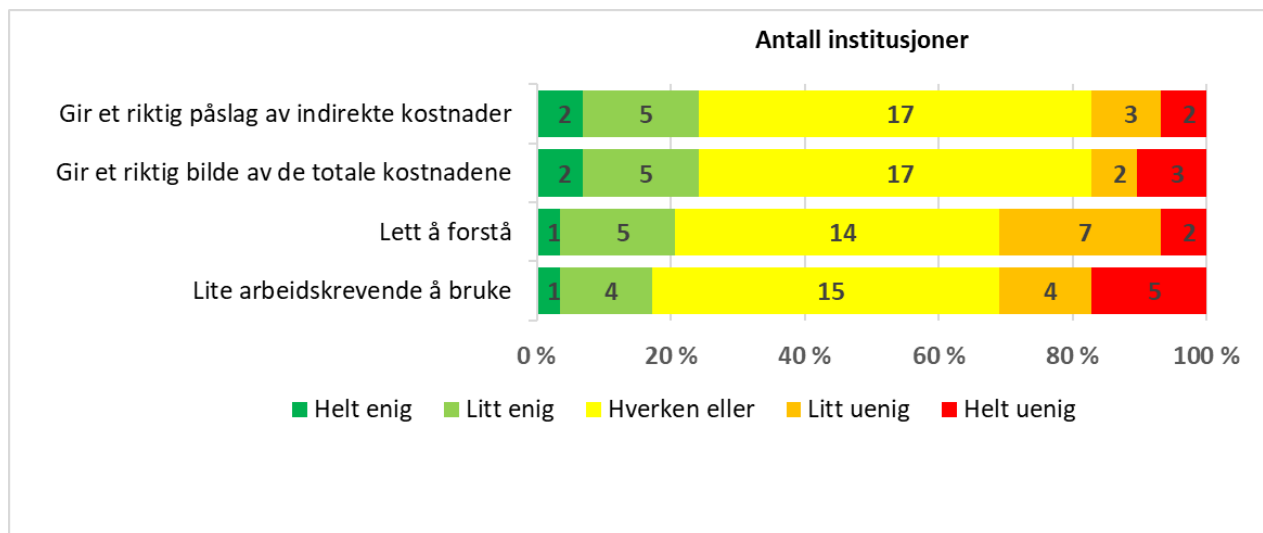
(Ekstraspørsmål) Oppgi studiepoengsats EVU:



Graf 12. Studiepoengsats EVU i kr pr student pr HE (svar fra 6 institusjoner - hvor noen kun har beregnet satsen men ikke tatt modellen i bruk).

4.3 Erfaringer med modellen

(Nettskjema) Hvordan oppfatter dere TDI-modellen for etter- og videreutdanning?



Graf 13. Hvordan oppfatter dere TDI-modellen (svar fra 29).

(Nettskjema) Hvilke utfordringer har dere erfart med bruk av dagens TDI-modell for etter- og videreutdanning?

De fleste kommenterer at den største utfordringen med å innføre TDI-modellen er at EVU synes å være mye mer kostbart enn tidligere antatt. Det er imidlertid ikke noen klar enighet om at dette nødvendigvis er feil.

(Nettskjema) Hvilke endringer vil dere foreslå for TDI-modellen for etter- og videreutdanning?

Det er mange som ønsker en forenkling også av TDI-modellen for EVU. I tillegg er det mange som vil ha en ny vurdering av modellen for å sikre at den rett og slett ikke gir et altfor høyt påslag for indirekte kostnader.

5 Publiseringkostnader

(Nettskjema) Finansiering av publiseringkostnader (Open Access) er et aktuelt tema. Gi en kort kommentar på hvordan dere belaster slike kostnader til prosjektene i dag – evt. hvordan dere ønsker at dette skal gjøres fremover.

Publiseringkostnader behandles veldig ulikt i institusjonene i dag. Noen belaster dette som direkte kostnader, noen belaster det som indirekte kostnader, mens andre belaster ikke prosjektene for disse kostnadene i det hele tatt. Varianter av fond eller interne avsetninger benyttes av enkelte.

De fleste er tydelige på at dette er kostnader skal belastes prosjektenes budsjetter/regnskap, og det skal ikke påvirkes av om de som finansierer prosjektene mener at dette er en kostnad de ikke skal dekke. Det er imidlertid ingen klare signaler fra institusjonene om dette bør behandles som direkte eller indirekte kostnader i TDI-modellen.

Arbeidsgruppens kommentar til belastning av publiseringkostnader

Dersom en publisering utelukkende er knyttet til arbeidet i ett forskningsprosjekt vil kostnaden være direkte i dette prosjektet. Vanligvis belastes imidlertid publiseringkostnadene i ettertid (når prosjektene er avsluttet), og det vil være en del praktiske utfordringer med å få kostnadene registrert direkte på prosjektet. En publisering er også ofte resultatet av arbeid over lengre tid, i flere prosjekter og med forskere fra ulike institusjoner involvert. I disse tilfellene kan ikke kostnaden belastes kun ett prosjekt.

Det er arbeidsgruppens oppfatning at publiseringkostnader derfor bør inngå i indirekte kostnad, selv om de i prinsippet kan være direkte i en del tilfeller. Dette betyr at publiseringkostnadene må registreres i regnskapet på en slik måte at de blir med i grunnlaget for beregning av forskningssatsen i TDI-modellen.

6 Forslag til videre arbeid

Gruppens mandat omfatter ikke noen særskilt analyse eller drøfting av svarene, de er kun gjengitt i rapporten. Gruppen har imidlertid tatt seg den frihet å foreslå en del aktiviteter som kan videreføres eller igangsettes for å styrke bruken av totalkostnadsmodellene i UH-sektoren:

- Videreutvikle modellene, herunder spesielt se på muligheter for å forenkle modellene.
- Vurdere standardisering og mer/utelukkende bruk av eksterne/offentlige inndata til modellene (for eksempel fra DBH).
- Utarbeide/forbedre dokumentasjonen av modellene.
- Holde kurs/seminar om bruk av modellene.
- Gjennomføre en årlig innsamling og publisering av de viktigste underlagsdataene og satsene.
- Legge inn satser og grunnlagsdata i et fremtidig sektoromfattende datavarehus.

7 Vedlegg

Institusjoner som har svart:

- Norges musikkhøgskole
- Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
- Høgskolen i Innlandet
- Lovisenberg diakonale høgskole
- OsloMet
- Politihøgskolen
- UiT
- Universitetet i Stavanger
- Høgskulen i Volda
- Høgskulen på Vestlandet
- Fjellhaug Internasjonale Høgskole AS
- Handelshøyskolen BI
- NTNU
- NMBU
- Nord universitet
- DMMH
- Forsvarets høgskole
- Norges Handelshøyskole
- Universitetet i Agder
- Universitetet i Oslo
- Høyskolen Kristiania
- Kunsthøgskolen i Oslo
- NLA Høgskolen
- Høgskolen i Østfold
- Universitetet i Sørøst Norge
- Samisk høgskole
- Høgskolen i Molde
- MF vitenskapelig høyskole
- Universitetet i Bergen